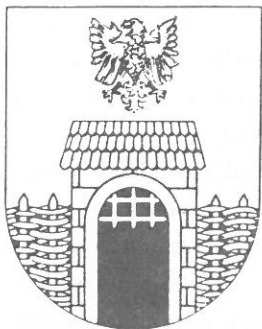

PILSVÖRÖSIÁRA

— WERISCHWAR HEUTE —

UNABHÄNGIGE MONATSSCHRIFT
FÜGGETLEN FOLYÓIRAT

II.évf.17.szám
1992.november
Ára:20Ft

NOVEMBER 1. MINDENSZENTEK ÜNNEPE

Mit használ a szenteknek a mi tiszteletünk, mit érnek el azzal, ha mi dicsérjük őket, és jelent-e számunkra valamit ez a mai ünneplésünk? Ugyan mit számít azoknak a földi dicsőítés, akiket Fiának biztos ígérete szerint már maga a mennyei Atya dicsőít meg? Mit is számít nekik a mi magasztalásunk? A szentek nem szorulnak rá tiszteletünkre, semmit sem ad nekik a magasztalásunk. Csupán csak a mi hasznunk -és nem az övék- származik abból, ha róluk megemlékezve tiszteljük őket. Ami engem illet, meg kell vallanom, hogy a róluk való megemlékezés hő vágyat gyullaszt bennem.

Az első ilyen vágy, amelyet ez a szentekről való megemlékezés bennünk felkelt, vagy még jobban megerősít, az, hogy élvezzük boldogító közösségüket, és méltók legyünk az üdvözült lelkek társaságára égi otthonukban: találkozunk a pátriárkák karával, a próféták sorával, az apostolok testületével, a vértanúk népes seregével, a hitvallók táborával, a szüzek kórusával, egyszóval együtt legyünk, és együtt örvendezzünk a Mindenszentek egész közösségével. Kész befogadni bennünket a legelső idők egyháza, de mi nem törődünk vele; várva várnak minket a szentek, de mi ezt semmibe se vesszük; várnak bennünket az igazak, de mi úgy teszünk, mintha mit sem tudnánk róla.

Ébredjünk már felvégre, testvérek, támadjunk fel Krisztussal, és keressük az odafönt valókat; ami ott fönt van, arra legyen gondunk. Vágyakozzunk azokhoz, akik várva várnak ránk, sietve induljunk feléjük, akik készek befogadni bennünket, előzzük meg az üdvözült lelkeknek ezt a várakozását azzal, hogy mi is oda kívánczunk. De ne csak a szentek társaságát óhajtsuk, hanem boldogságukat is, és ne elégedjünk meg azzal, hogy együtt leszünk velük, hanem lángoló buzgósággal törekedjünk dicsőségük elnyerésére is.

(Szent Bernát apát / 1090-1153 / beszédeiből)

NOVEMBER 2. HALOTTAK NAPJA

Mit mondjunk még a halálról, amikor isteni példa mutatja nekünk, hogy csak a halál szerezte meg a halhatatlanságot, és csak a halál váltott meg minket a haláltól? Nem kell tehát gyászolnunk azt a halált, amely mindnyájunk üdvösségét hozta. Nem kell menekülnünk attól a haláltól, amelyet Isten Fia sem tartott magához méltatlannak, és nem is került el.

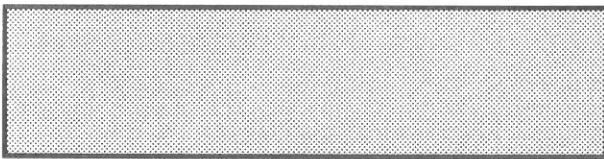
A halál nem tartozott hozzá természetünkhöz, hanem a természet ellen van. Isten nem rendelte el kezdettől fogva a halált, hanem gyógyszerül adta. Az embert köte-

lességszegése miatt sújtotta a mindennapi fáradtságos munka büntetése, és a kibírhatatlan fájdalom kezdte szerezni életét. Ugy kellett véget vetnie a bajoknak, hogy a halál állítsa helyre, amit az élet elveszített. Ha a kegyelem nem segítene, a halhatatlanság inkább tenger lenne, mint előny.

A léleknek ezért már kötelessége elkerülni a görbe életutat, a földi test szennyét, és a mennyei kincsre kell törekednie, bár csak a szenteknek osztályrésze, hogy Isten színe elé jussanak, és mintegy hárfaszó mellett dicsérjék őt, amint a prófétai szóból tudjuk: *Nagy és csodálatos minden műved, mindenható Urunk, Istenünk. Igazságosak és igazak útjaid, nemzetek Királya! Ki ne félne-tisztelne téged, Urunk, ki ne dicsérné nevedet? Egyedül csak te vagy a Szent, eljön minden nemzet, és színed elé borul* (Jel 15, 3-4), hogy lássa a te menyegződet is, ó, Jézus, amikor a mindenség örömeke közben a földről az égbe vezetik a menyasszonyt, aki már nem a világ lekötözöttje, hanem teljesen a léleké, hiszen *hozzád jut el minden ember* (vö. Zsolt 64,3).

Szent Dávid is mindennél jobban kívánta, hogy ezt megláthassa és szemlélhesse. Ezért mondja: *Csak egyet kérek az Urtól, egy a vágyam: hogy az Ur házában lakjam életem minden napján, hogy az Ur gyönyörűségét láthassam* (Zsolt 26,4).

(Szent Ambrus püspök /339-397/ könyvéből, amelyet testvérének, Satyrusnak haláláról írt)

A címzettek mi vagyunk

Előző számunkban közöltük egy névtelen olvasó levelét, aki 25.000Ft-ot juttatott el hozzánk, kérve, hogy írjunk ki pályázatot „fiatalok vagy pedagógusok, kulturális tevékenységet folytató csoportok számára”.

Felhívtuk olvasóinkat, hogy juttassák el hozzánk javaslataikat az összeg felhasználása illetően.

Azok számára pedig, akik csatlakozni kívánnak a felajánláshoz, álljon itt a számlaszám, melyen az összeget elhelyeztük: **OTP - 4350.**

a szerk.

A Pilisvörösvár Környezetéért Alapítvány hírei

Az előző számokban többször ejtettünk szót arról, hogy a Vásár téri „Segítő Szűz Mária”/Pfeiffer/ kápolna körüli terep rendezése: körülfalazása és esztétikus környezet kialakítása folyamatban van.

Saját pénzünkön felül kértük a nagylelkű szimpatizánsok adományait is, ami -hála Istennek- nagyfokú önzetlenséget mutatott mind a község lakosai, mind pedig a községben lévő vállalatok és társulások részéről.

Már most közölhetjük, hogy -mire ez az írás megjelenik- az építés és a rendezés végéhez közeledik. Kigyulladt a KANDELÁBER fénye, növények kerülnek a támfal mögé, ezzel átadásra kerülhet a község lakosainak és vendégeinek öröme.

Nem dicséretre várva úgy gondoljuk, hogy aki most megtekinti, csak élvezettel tudja minősíteni a -szertintünk- megszépült kápolnát. Aki pedig tényleg élvezzi a látványt, gondoljon arra is, hogy az anyagi áldozat mellett a szép munka is dicséretet érdemel. Ez a kivitelezőt, Stéhli Pétert illeti, aki lelkesen, tudása és jó ízlése teljes beleadásával szinte ingyen végezte ezt a szép és nagy munkát. Köszönjük neki!

A végleges befejezés előtt pedig abban reménykedünk, hogy a fiatalság is méltányolja ezt a közös és szép munkát, és nem használja fel elfojtott és ki nem élt energiájának levezetésének tárgyául. Szeretnénk, ha reményünk valóra válna!!

A legutóbbi közlés óta az alábbiak nyújtottak anyagi támogatást:

Steckl János, Halmai József, Fogarasy/Fetter Mihály, Ziegler Lászlóné, Háber Józsefné, Fetter Istvánné, valamint Szent István utcai lakók: Budavári József, Mendi János, Manhertz József, Bogár József, Fodor Ferenc, Fetter Ferenc, Fritz István, özv. Ábele Károlyné, Wenczl Márton, özv. Bartl Edéné, özv. Krupp Józsefné, özv. Steckl Györgyné, özv. Szauer Mátyásné, Ábele Erzsébet, Manhertz Mátyás.

Köszönjük!

AZ ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

Segítő Szűz Mária (Mariahilf) kápolna

1991. aug. 10-én dr. Szilárdfy Zoltán művészettörténész pap a Vörösvári Napok alkalmából beszédet mondott a kápolnában, most ezen beszéd első részét közöljük.

"Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Szeretettel köszöntöm a kedves testvéreket, akik most itt összejöttünk Buda környékének legkedvesebb kápolnájában.

Nagyon jelentős kápolna -kívülről ugyan egyszerű-, mind története, mind az oltárképe igen sokatmondó. Így készülünk fel mi is a búcsúra az én plébániámon, ahol 19 éve vagyok esperes plébános, augusztus 15-én, a Boldogasszony megdicsőülése- menybevitelének ünnepén.

Ma megnyílt ennek a kis kápolnának az ajtója, és a ti elődeiteknek -őseiteknek- hitét, Mária iránti szeretetét dokumentálja a maga művészetével ez a kis oltárkép, különösen akkor, ha magatokévá teszitek ennek a kis kápolnának a történetét.

Ma IX. Ince pápának van a napja, akinek szobra van a Várban, és tér is van elnevezve róla. Őneki köszönhetjük, hogy 1686-ban megszabadult Buda és környéke a török rabigából. Akkor rendelkeztek úgy a királyok, hogy hozassanak be az elpusztult országba embereket Németországból, Horvátországból, Szlovákiából, hogy ismét virágzó legyen a kultúra, legyen hitélet, legyen szép társadalom az egész ország közepén.

Akkor kezdődött ez Pilisvörösváron is, amikor őseitek jöttek be ide, de nem üres kézzel és nem üres szívvel. Az ősök magukkal hozták a nagyon mély vallásos lelkiületüket, azt nem lehetett kinn hagyni, hiszen a lelkiükben volt. Hozták magukkal képeiket, szobrocskáikat, amit csak fel tudtak pakolni azokban a nehéz időkben, és hozták magukkal két, munkás kezüket, amellyel ma is bizonyítják ország-világ előtt, hogyan kell szépen, szorgalmasan úgy dolgozni, ahogyan Szent Benedek tanítja: „Imádkozzál és dolgozzál!” Mert azt a két kezét, amelyet ti felhasználtok munkára, azt össze is tudjátok kulcsolni imára, és ezért tudtatok eddig is produkálni és dolgozni, mert tudtatok imádkozni.

Ez korrelatív, ez a kettő összefügg egymással. Nem lehet ezt szétszakítani egymástól. Ezért nagy öröm számomra, hogy az ünnepvigíliáján ez a kis kápolna meg-

nyílt előttünk. Miért? Mert itt látható a Mariahilf /Segítő Mária/ gyönyörű, ősi képe. Olyan portrészzerű ez a kép. Nem sematikus. Tudjátok, hogy milyen arc ez? Mint valamelyik ősanyátok, aki idejött. Az a kedves, egyszerű, hívó anya volt erre a modell, amiről ez az ismeretlen művész lefestette. Ezen az arcon lehet látni egy olyan, régi -300 évvel ezelőtti- sváb típust megörökítve, a Szűz Mária, a Segítő Mária kompozíciójában.

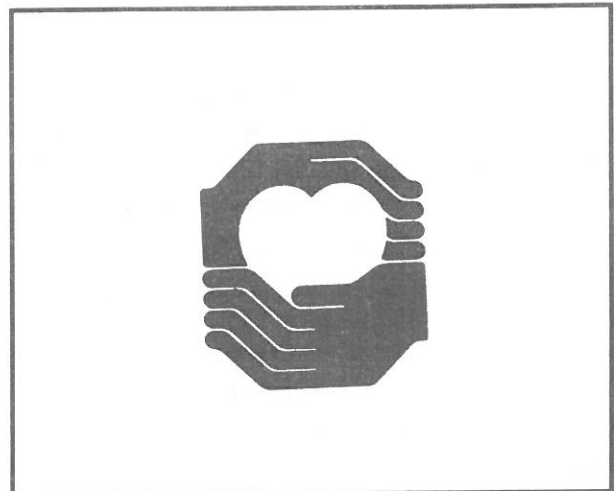
És ami még nagyon fontos: apró betűkkel rá van írva, hogy 1774-ben Steinmillner Mátyás és felesége Magdolna festették fogadalomból ezt a képet. Utánuk tartunk: az ő leszármazottja volt Steinmüller János kedves jó atya, aki nálatok is szolgált évekig, és akit nagyon szerettem és igen sokra becsültem.

Mikor ezt elmondtam neki 1979-ben, megjelent egy tanulmányom a mostani miniszterelnöknek, Antall Józsefnek szerkesztésében az Orvostörténeti Közleményekben, aminek ő volt a főszerkesztője. Címe: Kegyképtípusok a pestisjárványok történetében. Abban a tanulmányban én először közöltem ezt az oltárképet. Felirata:

Tu nos juvando respice,
Pestem Famerwue remove,
Et nos ab Hoste protege,
Horawue mortis suspice.

Nézz reánk, ó Mária, segíts,
Pestist, éhséget távolíts,
Légy ellenségtől gyámolunk,
S állj mellettünk, ha meghalunk.

A Pilisvörösvári Hagyományrőző Egyesület közlése

MIT KELL TUDNI

az 1993. évi, a mezőgazdasági termelést segítő intézkedésekről?

A Pilisvörösvári Érdekegyeztető Fórum részéről -tájékoztató jelleggel- a tisztelt állampolgárok figyelmébe ajánlom az alábbi fontos kormányzati intézkedést.

Hámori József
a PÉF elnöke

A kormányzat a mezőgazdaság pénzügyi nehézségeinek mérséklésére, a termelők megsegítésére több intézkedést hozott. Ezen kedvezményeket a szövetkezetek, állami gazdaságok és a magántermelők egyaránt igénybe vehetik. Az intézkedések három csoportba sorolhatók:

1./Ha a termelő a gabonafélék, a cukorrépa, a burgonya és az olajos növények betakarításához kényszerül segítségért folyamodni, akkor valamelyik felvásárló céghez kell folyamodnia, mert e termények felvásárlásához ők kaphatnak 10 százalékponttal alacsonyabb kamatozású hitelt. A felvásárló akkor kapja meg ezt a kamatkedvezményt, ha a terményre megkötött szerződés időpontjától számított 30 napon belül a termelőnek járó összeg legalább 70%-át készpénzben kifizeti, a teljes vételárat pedig a felvásárlási szezon végéig megtéríti. Például, ha a termelő a kukorica betakarításához október 4-én szerződést köt a Gabona- és Malomipari Vállalattal, akkor a GMV november 3-ig a kukorica értékének 70%-át megfizeti, a fennmaradó 30%-ot legkésőbb december 15-ig egyenlíti ki.

2./Az 1993. évi termés érdekében a termelők kedvezményes -10 százalékponttal alacsonyabb kamatozású- hitelt vehetnek fel a jövő évi vetéshez szükséges szántóföldi és kertészeti talajmunkák elvégzéséhez. Az ilyen kedvezményes hitel összege hektáronként 6.000 Ft lehet.

Az őszi búza, őszi árpa, rozs vetési munkáinak költségeire hektáronként 10.000 Ft nagyságú, ugyancsak 10 százalékponttal csökkentett kamatozású hitel vehető fel./Pl.: a 30%-os kamatra adott hitelre a termelőt végül is csak 20% terheli./

Az aszálykárosnak minősített termelő ugyanazt a 6.000 és 10.000 Ft-os hitelt 20 %-os kamatcsökkenéssel kaphatja meg.

Kérdés, hogy melyik termelő minősül aszálykárosnak? Ezt a földadóról szóló törvény szabályozza és a megyei földművelésügyi hivatalok igazolják. Aszálykáros a hitelfelvételnél az a termelő, aki az aszálykárok miatt földadó mérséklésében vagy elengedésében részesül. Az a termelő, aki egyébként fel van mentve a földadó fizetése alól, a földművelésügyi hivatalnál segítséget kérhet az aszálykár nagyságának megállapításához.

Mit kell tennie annak, aki ezeket a hiteleket fel akarja venni? Természetesen, hitelfelvételről lévén szó, fel kell keresni egy bankfiókot. A bankok a hitelképességet vizsgálják. A hitel garanciája általában az a termék, amelyhez a kölcsönt felveszik. A kormány az őszi búza biztosítása érdekében a kamatkedvezmény mellett a hitelhez 70%-os garanciát is vállal azért, hogy a termelők minél nagyobb köre hitelképes legyen.

A 70%-os állami garanciát a termelő úgy kapja meg, ha hozzájárul ahhoz, hogy a megtermelt őszi búza értékesítéséből befolyó összegből a hitelt törleszti. Ezt a hitelszerződésnek tartalmaznia kell. Ha a termelő valamilyen oknál fogva nem tudja a hitelt visszafizetni, akkor az állami garanciavállalás visszafizetendő állami támogatássá alakul át.

A felvett hitelek kamatkedvezményét akkor lehet igénybe venni, ha a termelőnek a megyeszékhelyen lévő földművelésügyi hivatal igazolja az elvégzett talajmunkát és a bevetett terület nagyságát.

3./A legújabb kormányzati intézkedés az őszi kálászos gabonák /őszi búza, árpa, rozs/ vetéséhez vissza nem térítendő támogatást is ad.

A támogatást hektáronként legfeljebb 1.500 Ft nagyságú, és fémzárolt, minősített vetőmagra, műtrágyára, valamint a talajműveléshez, vetéshez felhasznált gázolaj megvásárlására lehet igénybe venni. A vásárlást számlával kell igazolni. Ez a három tétel egyenként és összesen is jogosulttá teszi a támogatást.

Pl.: a termelő 250kg minősített búza vetőmagot vet el 1 hektár földterületre. A beszerzési ár 1.300 Ft/q, így a 3.250 Ft értékű számlát bemutatva már jogosult az 1.500 Ft támogatásra.

Hasonlóan kell igazolni a felhasznált műtrágyát és a gázolajat is. Ez utóbbi esetében bér munka is elfogadható, azaz a termelőnek, saját eszköze nem lévén, a bér munkát végzőtől kell számlát kérnie.

Ha a termelő nem rendelkezik 1.500Ft értékű számlákkal, akkor csak a számlákkal igazolt összegű támogatásra jogosult.

A vetés megtörténtét a megyei földművelésügyi hivatal igazolja.

Az igazolások, számlák birtokában a termelőnek az adóelszámolási irodához kell fordulnia. A vetést követő hónap 15. napjától innen lehet megigényelni a támogatást.

REFLEXIÓ...

Nem szándékom további vitát nyitni dr. Havasi László „Visszhang...” című szerkesztői állásfoglalásával kapcsolatban, egy témában azonban szeretném kiegészíteni. Több megoldási lehetősége lehet a konkrét ügyvel kapcsolatban a helyi önkormányzatnak, akár üzlet, akár lakás formájában kívánná rendezni a jogos igényt, amely kárpótlási jegy fedezeteként történne.

A kárpótlott részéről *jogos igény* azért erősítem meg, mert a helyi újságban és a kábeltelevízió keresztül újból versenytárgyalást írt ki a polgármesteri hivatal a szóban forgó Fő utcai ingatlanra. Ez azt látszik igazolni, hogy nem a kárpótlásra jogosult érdekében választja a megoldást az önkormányzati testület.

Hámori József

Föld-ügy

A tulajdonosi és szervezeti változások elhúzó-dása a mezőgazdaságban a PÉF képviselőit arra az elhatározásra készítette, hogy az illetékesek felé intézkedéseket sürgessünk a föld mielőbbi hasznosítása céljából.

Vörösvár MGTSZ vezetőségének!

Rozmaring MGTSZ vezetőségének!

Pilisvörösvár Érdekegyeztető Fóruma elnöke kéri, postafordultával közöljék, hogy a szétválást követően

a földek tulajdonjoga telekkönyvi bejegyzés szintjén rendezésre került-e vagy sem.

Ha bármi oknál fogva nem, akkor kérem közölni, hogy mely ingatlanok tekintetében nem került erre sor, és miért nem.

Minderről azért kérek tájékoztatást, mert a földalpok kijelöléséről a Pest megyei Kárrendezési Hivatal, valamint a Fővárosi Kárrendezési Hivatal mindaddig nem dönthet, amíg nem tisztázott -telekkönyvön átvezetett-, hogy mely területek vannak a Rozmaring, ill. a Vörösvár MGTSZ-ek közös használatában, tulajdonában.

Kérem mielőbbi intézkedésüket, mivel a földalpok kijelöletlensége miatt jelentős veszteség éri a kárpótlásra jogosultakat.

Egyébként tudomással bírok arról, hogy a Rozmaring MGTSZ az összevetkezeti vagyon megosztása tekintetében önkényesen járt el, megsértve az egyébként üzletrészsre jogosult, de immár nem tag állampolgárok érdekeit is.

Jelen leveletem tájékoztatóul az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalnak a már benyújtott felbontásunk kiegészítéseként megküldöm.

Pilisvörösvár, 1992.10.06.

Tisztelettel:

Pilisvörösvár Nagyközség
Érdekegyeztető Fóruma
Képv.: Hámori József elnök

Közbiztonsági kérdés-e egy óvoda biztonsága?

A Szabadság u. 71.sz. alatti óvodára nagyon sok gyermek emlékezik jó szívvel. Otthonos körülmények között, mindenkor biztonságban és szeretetben érezhették magukat.

Sajnos fél év óta sok minden történt, ami felháborodásra ad okot. Az óvoda udvara ideális környezetet biztosít a gyerekeknek. Sok fa, bokor, virág, fű, fából készült udvari játék, s babaház áll az óvodások rendelkezésére. Az óvoda gyermekei és dolgozói saját tulajdonuként védik az óvoda értékeit. Nem úgy, mint más egyének. Sorozatos rongálások, garázdálkodás történik

nap mint nap. /Megrongálták a betonkerítést, a babaházat, csikkek hevernek mindenütt stb./

Az óvodavezető több alkalommal jelentette az esetet a pilisvörösvári *rendőrségen*, ahol arra kérte a *tisztelt urakat*, hogy járőrözzenek esténként az óvoda körül. Válaszuk egy lekicsinylő mosoly volt, ígéretet a biztonság esetleges növelésére nem kaptunk.

Minden vörösvári polgár tudja, sőt saját bőrén érzi, hogy a *közbiztonság sajnos a nullára csökkent*. Gyermekünk jelentik a mi jövőnket is, s ha értük sem képes a rendőrség cselekedni, akkor vajon kinek a védelmében bízunk?

S ami a legszomorúbb, világosan mutatva az emberek közömbösségét, egymástól való elhidegülését, a közvetlen szomszédok viselkedésén volt lemérhető.

Kérdésökösünkre, hogy ti. mi történt este, kik jártak az óvodában, a következőket válaszolták: „Nem láttunk semmit, nem hallottunk semmit!” Ez lehetetlennek tűnik!

Hová vezet ez az út?

Hová vezet ez a közöny?

Hol marad az emberség?

Ki védi a köztulajdont?

S a legfontosabb: Mi lesz így gyermekeinkből?

az óvoda dolgozó!

1946

Nem egészen pontos ez így, mert most nem az esztendőben történtek, pontosabban meg nem történtek többé-kevésbé pontos rekonstrukciójáról van szó. Hanem arról, miféle magyarázatok forognak közkézen, ha meg kell indokolni, végül miért nem indult útnak a vörösvári svábságot Németországba szállító vonat.

Az egyik általam ismert verzió szerint az illetékesek (a kitelepítéseket a megtévesztő *Népgondozó Hivatal* nevet viselő műintézmény bonyolította) rájöttek arra, hogy alföldi paraszttal nem lehet helyettesíteni a helybéli bányászokkal, ők nem mennének le a föld alá.

A bánya a kitelepítések idején már régen nem működött kis falunkban, 1941-ben már nem folyt itt kitermelés. A helybéli bányászok vagy a főváros ipari munká-

sainak táborát növelték, vagy a környék bányáiban, Nagykovácsiban, Dorogon dolgoztak. A község társadalmának szerkezete a bánya megszűntével sem változott tehát, ipari-bányász település volt, ahol a paraszti népesség aránya elenyészőnek mondható. Ez a körülmény azért lehet fontos, mert a kitelepítés első szakaszában a Kommunista Párt és a Parasztpárt (illetve ezek ideológusai) azért forszírozta annyira a „fasiszta” németiség példás megbüntetését, mert a magyar parasztság földhiányán, szegénységén többek között úgy kívántak enyhíteni, hogy nekik juttatják a „sváb vagyont”. Elsősorban paraszti vagyronról, földről, állatokról, gépekről, eszközökről s házakról volt szó. Falunkban azonban a módosnak mondható birtokos parasztok száma meglehetősen alacsony volt.

Mindez itt persze csak találgatás, pontos információink Vörösvárt illetően nincsenek.

Az igaz, hogy a kitelepítést érintő utolsó, 1948-ban kiadott rendelet már kimondja, hogy az ipari munkások, bányászok nem kerülnek kitelepítésre. Mégis úgy látszik, hogy a község sorsa előbb, már a 46-os esztendőben eldőlt, az említett rendelkezés „csupán” legalizálta a helyzetet.

Egy másik változat személyes közbenjárást vél fölfedezni a kitelepítés elmaradásában. Az e verzióban elhangzó név Ács Lajosé, ő lett volna az, aki közbenjárt Vörösvár érdekében. Ács (Feldmann) Lajos, ha valaki nem tudná, Vörösvárott nevelkedett, s egyházi támogatással itt végezte tanulmányait a polgári iskolában (mindvégig kitűnő tanuló volt). 1945-ben járási párttitkár lett, majd hamarosan a pártközpontba került. 1954-ben beválasztották a Központi Vezetőség tagjai közé; Nagy Imrét támogatta Rákosival szemben. Annyit érdemes még tudni róla, hogy a hatvanas években közgazdászként dolgozott, s egyik kidolgozója volt az új gazdasági mechanizmusnak. 1968-ban kiugrott egy ötödik emeleti ablakból. Akadnak vörösváriak, akik kételkednek az öngyilkosságban, szerintük azért kellett meghalnia, mert pártolta a svábokat.

Nem tudom. Elvileg közbenjárhatott a helybeliek érdekében, hisz a kitelepítések idején járási párttitkár, erről azonban aligha maradt fenn írásos dokumentum. Ez a variáció, amely már-már a legendához közelít, nyitott marad...

A harmadik magyarázat, melyet Fogarassy/Fetter Miska bácsi is képvisel, illetve hihetőnek tart, egészen más jellegű. E változat szerint az új rendszer méltányolta

volt a vörösvári svábságnak az előző rendszerben a magyarsággal szemben kinyilvánított lojalitását.

A nemzeti kisebbségek asszimilációján kis házáinkban elsősorban nyelvi asszimilációt értettek, s a nyelvi asszimiláció elsődleges terepe az iskola. Magyarán, nem mindegy, hogy milyen nyelven folyik az oktatás, hogy milyen a kisebbségi és a hivatalos (többségi) nyelv viszonya. Ezt ugye ma nem kell különösebben magyarázni.

Nos, falunk elemi iskolájában a tanítás nyelve magyar volt, s a nebulók heti két órában tanulhatták az irodalmi németet. 1935-ben azonban megjelent a Gömbös Gyula nevéhez kötött rendelet, amely kimondta, hogy a német kisebbségi falvakban be kell vezetni az egységes oktatási rendszert; az oktatás nyelve legyen német, a nem német származású gyermekeké pedig magyar marad.

A községi képviselőtestület 1938-ban tárgyalta meg ezt a rendeletet, s Ohmüller Márton plébános javaslatát elfogadva megszavazta, hogy küldöttség útján kéri a Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumot, mentse föl a községet a rendelet végrehajtása alól, hagyja meg iskoláinkban a régi rendszert. (Fogarassy/Fetter Miska bácsi arról számolt be, hogy Hóman Bálint, akit éppen '38-ban választottak községünk díszpolgárává, csalódottságának adott hangot, mondván, nem ezt várta volna el a vörösváriaktól.) Az alábbiakban szeretném a képviselőtestület jegyzőkönyvének passzusait idézni, egyrészt mert eleddig nem jelentek meg, másrészt, mert nagyon tanulságosnak tartom. Ohmüller Márton szavai sokféleképpen értékelhetők, én úgy olvasom, mint egyfajta racionális érvelést az ún. természetes asszimiláció mellett, amely a kettős, német és magyar identitást tartja magától értetődőnek. A plébános úr javaslatát a következőképpen indokolja:

...a falu a székesfőváros mellett fekszik, létérdeke a magyar nyelv tökéletes elsajátítása. Községünk ugyanis nem őstermelő, hanem ipari és kereskedelmi jellegű község, gyermekeink csaknem 100%-ig ipari és kereskedelmi pályákra lépnek, ahol a magyar nyelv tökéletes bírása nélkül versenyképesen boldogulni nem képesek. Gyermekeink közül sokan a helybeli polgári iskolában, a budapesti középiskolákban végzik továbbképzésüket... Községünk nem tiszta német anyanyelvű község, hanem csak 56%-ban tartozik a német nyelvű kisebbséghez, 36%-ban pedig tiszta magyar, a fiatalabb nemzedékünk főleg magyarul beszél, a német nyelvet inkább csak otthon, a családi életben használja...a szülők

is arra törekcsenek, hogy gyermekeik a magyar nyelvet elsajátítsák, ők maguk örülnek annak, ha gyerekeik magyarul jól és helyesen tudnak.

A képviselőtestület egyhangúlag elfogadta Ohmüller Márton javaslatát, elhatározta küldöttség me-
nesztését a minisztériumba. Álljon itt még egy passzus az elfogadott határozat indoklásából:

...jelenlegi tanítási rendszer községünk egyetemes érdekeinek annál is inkább megfelel, mert ebben minden elemi iskolai tanulónk kivétel nélkül elsajátítja a német írást, olvasást és a német nyelv használatát, ami a jövőben annyira fontos több nyelvtudás szempontjából jövő nemzedékünk létérdeke előnye...

Meglepően korszerű megfontolás ez, nemdebar? Akkor is az, ha gyaníthatjuk, községünket nem az 1938-as állásfoglalás miatt kerülte el a kitelepítés...

Váradí Mónika Mária

TÁJÉKOZTATÁSUL

A Vásár téri Segítő Szűz Mária kápolna körülkerítésével kapcsolatban az alábbiakat szeretném közölni a magam és a Hagyományrőző Egyesület nevében.

Én magam hosszú évek óta szorgalmaztam a kápolna megvédését a sok gépkocsitól és egyéb kellemetlenségektől, -nem kevés- anyagi áldozatot is vállalva az állagmegóvást illetően.

Az újjonnan elkészített ciklopköves támfalat a Pilisvörösvár Környezetéért Alapítvány terveztette és készítette el. A Hagyományrőző Egyesület részéről mi sokkal egyszerűbb -a célnak megfelelő- és a kápolna szerény

stílusával összhangban lévő megoldást kerestünk, ebben is őseink példáját követve.

Kötelességemnek tartom ezért - a tévedések elkerülése és az eddigi visszhangok miatt is-, kijelenteni, hogy hozzájárulás címén sem én, sem a Hagyományrőző Egyesület nem kért anyagi támogatást a lakosságtól.

A gyűjtést a Pilisvörösvár Környezetéért Alapítvány szervezte.

Ami a kápolna jövőjét illeti, magam és a Hagyományrőző Egyesület, azt szeretnénk, ha a kápolnának valamilyen élő vallásos funkciója lenne - őseink buzgó példáját e téren is követve.

Pilisvörösvár, 1992. október 19.

Gromon Andrásné
a Hagyományrőző Egyesület elnöke

KIRCHE-KAPELLE -KREUZE FORTSETZUNG

Kalvarienkapelle

Am 15.08.1710 haben hier die Werischwarer Gläubigen um das Abwehren der wütenden Pest gebeten. 1840 lag die Kapelle in Trümmern. Die heutige Kapelle wurde in der Mitte des XIX. Jh-s gebaut.

Am Karfreitag zogen die Gläubigen in einer Prozession singend und betend auf den Kalvarienberg und hielten bei jeder Kreuzwegstation an, um die Geschichte vom Leiden und Sterben Christi zu hören.

Helliger Johann Nepomuk

/Hauptstraße 151. Im Garten der Familie Matthias Siklósi./ Volkscharakteristisch, gemalt. Barock. XIX. Jh.

Die Gruft /Krypta/

ließ unter dem Heiligtum Anna Majthényi /Mutter von Imre Madách/ bauen. Hier liegen noch senior Karl Majthényi mit seiner Frau und ein Kind.

Der junior Karl Majthényi ist im Jahre 1933 gestorben und liegt in der Gruft der Schaumarer Kirche.

Senior Karl Majthényi ist im Jahre 1718 geboren und 1790 gestorben.

Bildstöckl in der Kápolnagasse

/Kápolnagasse 10./ Heilige Maria mit dem Jesuskind. Aus rotem Marmor. Inschrift: "Gewidmet von Josef und Maria Braun, geborene Feldthoffer 1895". Hier war einst noch der Akazienwald. Der Weg führte zum "Krigrom" /Grüner Graben/, wo viele Werischwarer ihre Weingärten hatten. Der Akazienwald ist schon ausgerottet, aber die Weingärten sind noch da.

KREUZE

Kreuz an der Kirche

Inschrift: "Wir aber sollen uns rühmen in dem Kreuz unser's Herrn Jesu Christi, in welchem unser Heil und Leben und Auferstehung ist, durch den wir errettet und befreiet worden sind.

Zur größer'n Ehre Gottes und zur Zierde der Gemeinde setzte dieses Denkmal Johann Schäffer und dessen Ehegattin Elisabetha, geborene Mahr im Jahre des Herrn 1851."

Kreuz an der alten Csabaer Gasse

Aus rotem Marmor. An der Csabaer Gasse 3. Inschrift:

"Oh, allergütigster Herr Jesu Christi, der Du für uns am Kreuz gestorben bist. Ach lasse Deinen bitteren Tod und Pein an unsere Seele nicht verloren sein.

Gewidmet durch Andreas Ifflinger und Anna, geb. Spiegelberger im Jahre 1902."

An der Sockel: "Szakmáry Károly, Süttö"

Kreuz in der Garancsen Flur

Inschrift: "Gelobt sei Jesus Christus. Zur Ehre Gottes gewidmet von Josef Botzheim u. seine Gattin 1926. Stelle der Sankt-Iwaner Tittenberg."

Das Kreuz ist aus Kunststein.

Kreuz vor dem Friedhof

Inschrift:

"Dein gnadenreiches Herz
Erquicket meine Seele
Und lindet meinen Schmerz.
Wenn ich nur an Dich denke,
Bekomm' ich frischen Mut,
Das mich mein Herz im Leibe

Sogleich aufheitern tut.

/Zur Ehre Gottes setzte dieses Denkmal Andreas Iflinger und Maria, geb. Pfeiffer im Jahre des Herrn 1892./

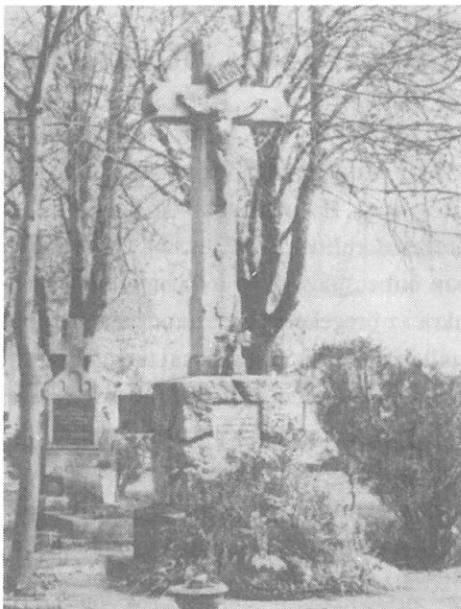

Kreuz in der Mitte des Friedhofes

Inscription:

“O Ihr Alle, die Ihr
verübergehet am Wege,
merket auf und schauet,
ob ein Schmerz gleich sei
meinem Schmerze.

/Gewidmet von Johann Peller und Katharina Keppler 1901./“ Das Kreuz ist aus Kunststein.

“Placska”-Kreuz /Kreuz im Trleb Acker/

Inscription: “Wir danken Dir Herr Jesu Christi, daß Du für uns am Kreuz gestorben bist. Auch laß uns Du dein Martel und Pein an uns doch nicht verloren sein.

/Gewidmet von Matthias Iflinger 1872/

Kreuz an der Wiener Straße

/Gegenüber dem Straßenwächterhaus/

Erzeugt aus Süttöer rotem Marmor.

Inscription:

“Oh, Jesu, laß Dein Leiden,
Dein bitteren Tod und Pein,
Wenn wir einmal hinscheiden,
An uns nicht verloren sein.
Betrachte nur o frommer Christ
Hier deinen Retter Jesu Christ.

/Gewidmet v. Andreas Iflinger und Maria, geborene Pfeiffer 1882./

Szakmáry Károly Süttő.

Veröffentlicht von:

MICHAEL FOGARASY/FETTER

STIFTUNG

Freunde in Werischwar, Mitbürger im Ausland! Ihr werdet von uns, in Werischwar gebliebenen bzw. lebenden Deutschen angesprochen. Als Ungarn, dem Vaterland treue Staatsbürger wollen wir hier in Ungarn unsere deutsche Identität bewahren, unseren Kindern die deutsche Sprache, Kultur, Moral und Glaube unserer Ahnen übergeben.

Da wir zur Verwirklichung unseres Willens auch Geldmittel brauchen, wurde eine Stiftung ins Leben gerufen, deren Hauptparagrafen nachstehend bekanntgegeben werden.

1.Par. Name und Sitz der Stiftung

Kulturelle Stiftung für die in Pilisvörösvár lebende deutsche Minderheit

H-2085 Pilisvörösvár, Bajcsy-Zsilinszky tér 1.

2.Par. Der Gründer

Der Gründer ist das Bürgermeisteramt der Großgemeinde

3.Par. Zweck der Stiftung

Zweck der Stiftung ist, die Pflege der Kultur der in Pilisvörösvár lebenden deutschen Nationalität und die Vertiefung der mit der Deutschen Bundesrepublik bestehenden kulturellen Beziehungen zu fördern.

Im Interesse des Obigen unterstützt die Stiftung -im Rahmen des jeweils zur Verfügung stehenden Geldbetrags-:

-die der Erhaltung und Pflege der deutschen Muttersprache dienenden Bemühungen;

-die Aus- und Weiterbildung von Lehrern, Kindergärtnerinnen und im Kulturleben Tätigenden auf allen Gebieten, wo die deutsche Muttersprache gebraucht wird;

-den Austausch von Schülern in der Grund- und Mittelschule, Studenten und sonstigen lernenden Jugendlichen;

-die mit den Siedlungen /Städten, Kleinstädten, Dörfern/ existierenden Partnerschaft-Verbindungen;

-die zwischen Kulturvereine und Bünde bestehenden Beziehungen;

-die zur Erreichung der angegebenen kulturellen Zwecke beitragenden Verbände;

-Schulung solcher begabten Kinder deutscher Nationalität, die ohne diese Unterstützung -mangels eines entsprechenden Hintergrundes- nicht weiterlernen könnten /z.B. in deutschen Gymnasien und Hochschulen/;

-die Ausgestaltung eines entsprechenden Stipendiumsystems;

-die Traditionsbewahrung;

-die Ausübung aller solchen kulturellen Tätigkeiten, die der Erreichung der Ziele des Vereins dienen.

Zur Stiftung kann verschiedenartig beigetragen werden:

-Für uns bedeutet Mithilfe, wenn Sie unseren Aufruf weitergeben evtl. als Anzeige irgendwo erscheinen lassen.

-Die Kontonummer unserer Stiftung ist **Pilisvörösvár OTP 4443**.

Auf dieses Konto kann Geld eingezahlt werden.

-Beim Schüleraustausch, der zur Sprachpflege dient, bedeuten die an uns geschickten Fahrkarten große Hilfe.

Mit Dank:

Johan Sörös

Kuratorium der Stiftung

Terjedelmi okokból az Alapítványról szóló fenti tájékoztatót csupán kivonatosan közöljük. /A szerk./

A „Kulturális Alapítvány a Pilisvörösváron élő német nemzetiségért” célja, hogy elősegítse a Pilisvörösváron élő német nemzetiség kultúrájának ápolását és a Német Szövetségi Köztársasággal fennálló kulturális kapcsolatainak elmélyítését.

Fentiek érdekében az alapítvány támogatja egyebek között a német anyanyelv megtartását és ápolását szolgáló törekvéseket, a kulturális életben tevékenykedők továbbképzését, a cserekapcsolatok fejlesztését, a tehetséges gyermekek továbbtanulását, a hagyományrőzést, ösztöndíjrendszer kialakítását.

Az Alapítvány induló vagyona 500.000Ft. Számlaszám: **OTP 4443**.

Az Alapítvány kér minden vörösvári polgárt, aki magáénak érzi e célkitűzéseket, hogy anyagi lehetőségeihez mérten támogassa ennek megvalósulását.

az Alapítvány nevében: Sörös János

Megcsalatottak ünnepe

Az ENSZ tíz esztendeje jelölte ki október elsejét az idősek világnapjának. Ha arra gondolok, hogy a keleti népeknél az öregeket kultusz övezi, és hogy a civilizált társadalmakban önbecsülésből és lelkiismeretből nem hagyják magukra az öregeket, csak szomorúan gondolhatok honi közállapotainkra. Sajnos a mai társadalmi viszonyok az ünnepeltekénél nem váltották be az ifjúkori reményeket, hogy egyszer majd szép, békés öregkort élhetnek meg. Azt maguk is belátják, hogy a betegséget, a szervezet csöndes pusztulását nem kerülhetik el, de ettől még joggal és okkal várhatnak el emberhez méltó öregkort. Sajnos, a közel kétmillió-kétszáz ezer nyugdíjas közül kétmillióan a létminimum szintjén vagy az alatt ten-

getik életüket. Ma már több tízezres nagyságrendű azon nyugdíjasok száma, akik megalázó segélyekre, közgyógyellátási igazolványokra szorulnak, különben nem tudnák kiváltani gyógyszereiket. A napokban szerencsém (vagy szerencsétlenségem) volt tanulmányozni egy karitatív szervezet felmérési eredményeit, melyekből betekintést nyerhettem a nyomor bugyraiba. Megrázó élményben volt részem, pedig mint egy munkáscsalád ifjú tagjának, a Horthy-rendszerben volt szerencsém belekóstolni az igazi nyomorba. De a mai viszonyok még szolgálhatnak újabb élményekkel.

A helyi és a központi hatalom, a civil szervezetek időnként próbálják a feszültségeket csökkenteni, de ezek jelenleg tüneti kezelést jelentenek. Ennek megfelelően kell is elfogadnunk; sem lebecsülni, sem túlértékelni nem szabad őket.

Az állampolgárok vegyes érzelmekkel, s némi malíciával hallgatják prominens politikusaink azon kijelentéseit, hogy már a választásoknál megmondták, a rendszerváltás áldozatokkal fog járni. Ezeket az állításokat én ugyan csak mostanság hallok hangoztatni, de ha így is van, a társadalom más-más rétegeit sajnos eltérő módon és mértékben érintik az átalakulás terhei. A jelenlegi bizonytalan gazdasági helyzetben, amikor az elosztási viszonyok is rendezetlenek, nem várhat senki, így az öregek sem a „terülj, terülj asztalkámra”. De arra talán igen, hogy teli tányérból merhessenek, és ne fűtetlen, hideg szobában vacogják át a telet. Joggal várhatják el, hogy becsületes munkájuk után tisztességes nyugdíjat kapjanak, és ne könyörödományt!

-szf-

Spiegelberger Júlia /64/ Spiegelberger Mátyás és Schreck Katalin leánya Zöldfa u. 34.

Staffel László /53/ Mauterer Teréz férje, Arany J. u. 22.

Szűcs Imre /56/ Pintér Edit férje Hunyadi u. 57.

Spannberger István /72/ Spannberger János és Kozek Katalin fia Szegefű u. 39.

Keppler Jullanna /59/ Hasenfratz Mátyás özvegye, Kápolna u. 72.

Fritz József /67/ Huber Mária özvegye Szabadság u. 247.

Varga Mária /80/ Kohlhoffer Mihály özvegye, Templom tér 14.

Varga László István /21/ Varga István és Tóth Anna Ilona fia, Fogoly u. 3.

Peller Róza /83/ Wieszt Márton özvegye Fő út 112.

Steckl Bernát /46/ Wenczl Mária férje Báthori u. 7.

Solymosi Borbála /71/ Szauer Mátyás özvegye, Szent István u. 14.

Mi van a kirakat mögött?

Miközben a helyi közélet „kirakatának” átrende-zését látom s próbálom értelmezni, kikapcsolódásképp egyszer-egyszer a közeli természeti tájakra is vetek egy pillantást. A természet különös varázsa gyermekkorom óta megigéző, mert mindig valódi arcát mutatja a szemlélőnek. Amennyiben a varázs elmarad, úgy nem a természet a hibás.

Sajnos, vannak olyan helyzetek, amikor az ember a természeti törvényeket figyelmen kívül hagyva tesz - vagy nem tesz semmit. Manapság inkább az utóbbira van példa. Szeretném leszögezni, tudom, hogy a mezőgazdaság átmeneti korszakát éli, mindent azonban ezzel nem lehet megmagyarázni. Ha az állampolgár netán kimegy a határba, lehangoló látvány fogadja. Sikerült a község határait hamisítatlan ősvadonná varázsolni. Sajnos nem csak a valamikori téesz-földek elhanyagoltak, de hasonló látványt mutat egy-egy műveletlen magánparcella, állami tulajdonú terület, sőt, az önkormányzat nem nagy dicsőségére, bizonyos közterület is, mondjuk a temető környéke.

Amennyiben a címzett nem ismeretlen, szeretnék néhány kérdést föltenni:

Törvényszerű-e az a huzavona, amit az állampolgár tapasztalhat a földtörvény helyi érvényesítésénél?

Ki garantálja a jog, gazdaságosság, társadalmi igazságosság érvényre jutását?

Kik lesznek az átmenet nyertesei és vesztesei?

Nem sérti-e az önkormányzat 134/1992. számú határo-

zata az új földtulajdonosokat - tekintettel a földtulajdon körüli rendezetlenségre?

-szf-

ÚJ PILISVÖRÖSVÁR MA
független folyóirat

Szerkeszti és kiadja: STECKL ANNA
Fogadóóra: péntek 17-18h

Cím: 2085 Pilisvörösvár
Kálvária /Hámán K./ u.8.

Készült
a TANDEM Kft. gondozásában.

A tékozló fiú

Ott ült a fiú az aluljáróban. Lábát maga alá húzta, hogy a vállára terített rongyos kabát azt is takarja. Sapkájában néhány pénzdarab hevert előtte. Kiemelt egy tizest. Hosszasan vizsgálta a vibráló neonfényben.

-Mit ér ez a pénzdarab? Három zsömlét, két szál cigit, vagy öt percet a telefonon? Telefonon? Ugyan ki kíváncsi rá akár öt percig is!

Rossz kedve volt. A délutáni feles bizsergése már kezdett kiszállni a fejéből.

-A franc egye meg az egészset!- Kiköpött, majd a sapkáját otthagyva odébbállt. Feljött a felszínre, de itt még nyomottabb volt a levegő. Idegennek tűnt minden. Pedig már mióta ebben élt. Hányszor gyülekeztek itt haverokkal, hány nőt szedett itt fel, és hányat ejtett! Mind csak a pénzét akarta. A pénzt, amit hónapokkal ezelőtt emelt el az apjától.

Hosszasan lődörgött utcáról utcára, amíg a folyóhoz nem ért. Lassan hömpölygött a lába előtt a víz. Fejében József Attila sorai jártak. A dinnyehéj, meg a többiek. Régebben sokat olvasta, de az is csak megfutamodni tudott.

-A franc egye meg! Ki csinál itt végre rendet? Miért olyan kusza itt minden!-

A parton ült, a csillagokat nézte. Azok visszatekintettek az égről, de a vízből is. Hirtelen valami melegség járta át. Talán egy elfeledett gyerekkori emlék, egy megfogalmaz-hatatlan, a gyökereihez visszanyúló gondolat? Minden erejét összeszedte, a lelke legmélyét felkutatta, de nem formálódott szavakká. Elillant belőle minden. Talajjalannak érezte magát.

Nem tudni, meddig ült ott. Kavaroztak benne az érzések. Hosszú idő óta nem menekült előlük. Lassan lefoszlott róla minden, ami eddig visszatartotta. Már nem tudta, mi űzte idáig. Eltűnt a görcs, eltűnt a nyughatatlanság. Leoldódott a lelkét szorító bilincs. Az elmúlt napok zaklatott élete távoli lett. Üres, céltalan lődörgésnek tűnt. A haverok, a nők, az ital, a nagy bulik, kikben régebben apát, anyát, testvért, megnyugvást keresett.

Egy régi dalocska jutott az eszébe. Valamikor az anyja énekelt, ha jókedve volt. Így dúdolgatott felszabadult lélekkel, amikor újabb fájdalom hasított belé. Az apja! Akit ő meglapott, otthagyt. Bele-borzongott, olyan szégyen töltötte el. Ujraéledt benne a menekülési ösztön. Számára nincs irgalom!

Továbbindult. Rugdosta az útszéli köveket. Órákon át kóborolt céltalanul. Maga sem tudta, merre jár. Néha tanácstalanul felnézett a csillagokra, de legtöbbször csak az út porába bámult. Keresett egy végső kapaszkodót. Talán az Istent, vagy valaki mást. Marta a szégyen és megváltást nem várhatott senkitől.

Hajnalodott. Az első sietős munkába-indulók elökerültek a házak rejtekéből. Valahol messzebb egy vilamos csilingelt. Az újságkihordók is megkezdték hajnali körútjukat.

A fiú meggémberedett tagokkal vonszolta magát tovább. Végképp nem tudta, merre menjen. Ekkor megérintette hátulról egy kéz. Hátrafordult - az apja állt vele szemben. Nem tudta, mit mondjon, a torkára forrt minden szó. Izzadt a tenyere, kiverte a hideg veríték. Pont a házuk előtt állt.

-Jó, hogy hazajöttél, fiam. Már vártalak.-

Lassan felemelte a földről a szemét. Földbegyökerezett lábbal állt és nézett. Láta az aggódó arcot, láta a könnycseppet a szem sarkában, láta az új barázdát a szájj szögletében. És látta, igen, látta a várakozást.

Végül tétován megmozdult a keze. Maga sem értette, hogy miért és hogyan. Átölelte az apját. Lefoszlott róla a kétség, a szégyen.

Találkoztak. Hosszú évek óta újra találkoztak.

Ujházy András

Növényntani megfigyelések Pilisvörösvár környékén

II. rész

Hogyan állítsunk össze magunknak kellémes és nem káros teakeveréket?

Tavasszal, amikor a csalán már 6-8 levelet hozott, kezdjük el szedni, és vékony rétegben kiterítve szárítsuk. Aki ismeri a növényt, az tudja, hogy alul megfogván nem csíp, s ha csíp is, az csak jó a reumára. Ha már nagyobb a csalán, akkor csak a leveleit szedjük és árnyékos helyen szárítsuk. Amikor a fekete bodza virágozni kezd, térjünk át annak a szárítására. Ollóval vágjuk le, közvetlenül a virágja mögött, és tűző napon szárítsuk, hogy morzsolható legyen. Így kapunk szép világos tea-alapanyagot. A bodzavirág tea önmagában is finom, fele-fele arányban hársfavirággal keverve megfázás esetén jó izzasztó. Csak három napig igyuk.

A hársfavirág május-június hónapban szedhető, három faja terjedt el. Először a kis levelű virágzik. Ennek levele fonákján az érzugokban kis, barnászörös "szakállak" vannak. Utána a nagylevelű hárs virágzik, itt az érzugokban fehérek a szakállacsokkák. Ezen két hárs neve „kőhárs”, csak ezek virágait használjuk. Csak három napig igyuk, mert a szívre hat. Legutoljára az ezüsthárs virágzik. Ennek levele fonákja ezüstös színű és a virágja mérgező. Szedése tilos. A hársfa a svábok kedves fája, a kegyképeket, templomokat gyakran ültették velük körül. Így a Kirvai kolera kápolnát is. Ma Máriahalom/

Május végén, júniusban szedjük teakeverékünkhöz kakukkfűvet. Ez adja a hegyi rétek fűszeres, jó illatát. Húst is fűszereznek vele, és jó köptető hatása is van.

Július-augusztus az ideje az apróbojtorján szedésének. Önmagában is kellémes, piros színű teát ad. Keverékben enyhe vizelethajtó és vesetisztító, emésztést elősegítő.

Teánkban a málna és a szederfajok levele is szerepelhet. Ha azt akarjuk, hogy teánkban legyen egy kis idegnyugtató hatása, tegyük bele cickafarkat, csak fehérvirágút. Ezt egyébként már a nagy Kneip is ajánlotta. A komló is idegnyugtató, de kesernyés illata miatt keveset használjunk belőle. Kifejlett, még csak éppen barnulni kezdő tobozkáit szedjük. Sörfőzéshez is használják, de a házi főzésnél vigyázzunk, az erjedés szétvetheti az üveget. Idegnyugtató hatása van a csak természetve található citromfűnek. Kellemes illatú és ízű. Régebben a kasokat dörzsölték ki vele, hogy a méhek jobban beleszokjanak. Hasonlóképpen csak természetve találhatunk bors- és fodormentát. Ezek hibridek, így magot nem hoznak. Vörösvár nedvesebb területein a lómenta, vagy hosszú levelű menta megtalálható.

Ezüstös színű levelei messziről feltűnnek. Ez is fogyasztható, ugyan mentatartalma kevesebb.

Szívbetegék és gyenge szívűek teája a galagonya virág és a vele szedett levél, vagy összel a bogyó. Aki nem cukorbeteg, az jó, ha mézzel ízesíti.

C vitamin szükségletünket fedezheti a csipkeróza termése, langyosan egy éjszakán át áztatva. Ha vesetisztításra szánjuk, úgy újból töltsük fel vízzel és negyedórai forralással főzzük meg. A majdenm fekete színű főzet eltávolítja a vesehomokot és a rizkásánál nem nagyobb köveket.

Amikor a fehér liliom virágzik, töltsünk meg virágaival egy üveget, és öntsük le pálinkával. A legjobb fertőtlenítőszer a szűrt és vágott sebeknek. Vattára öntve tegyük a sebre.

Öreg svábok szedtek gombernyőt, a Zsíroshegy-Nagyszénás vonulat szentiváni oldalán. „Sonnenkraut”, mondták nekem, főzetétől a seb gyulladás nélkül gyógyul. Tudományos neve *Sanicula europea*. Akkor még a Budapesti Egyetem drogismereti tanszékén nem ismerték mint gyógynövényt. Ma már a Romhányi-Rápolti könyvben szerepel. Érdekes lenne az idősektől megtudakolnunk, ismernek-e egyéb gyógynövényeket a szokványos kamillán kívül? Talán még az őshazából hozott ismeretkre bukkanhatunk.

S egy utolsó jó tanács: csak jól ismert növényeket szedjük és az illóolajtartalmukat csak forrázzuk.

Összeállította:
dr. Bókal Bátor

Képviselőtestületi határozatokból

155/1992. sz. határozat az 1992. év I. félévi költségvetés teljesítéséről

A Kt. az 1992. év I. félévi költségvetés végrehajtását megtárgyalta, jónak tartja és az előterjesztésben foglaltakat elfogadja. /.../

156/1992. sz. határozat a solymári szennyvíz közművagyonról

A Kt. ...a Solymár-Pilisszentiván -Pilisvörösvár szennyvízelvezető és tisztító közművagyon tulajdonjogának átvételét és megosztását nem kívánja; e tulajdonról lemond.

A Kt. felkéri a Polgármesteri Hivatalt, hogy a szennyvízelvezető csatorna Pilisvörösvárt érintő részének használatára ill. további bővítésének lehetőségére vonatkozó, valamint a működtető részéről vállalt kötelezettségeket tartalmazó szerződést -a solymári önkormányzatot megkeresve- készítse elő. Gondoskodjon továbbá a Hivatal a fenti vezetékhez tartozó szolgalmi jog biztosításáról /.../.

157/1992. sz. határozat a Német Nemzetiségi Képzési Központot érintő gondnoksági terület kialakításáról

A Kt. a Gimnázium vezetőjének kérésével nem ért egyet és továbbra is a 27/1992. sz. határozat szerint kívánja megvalósítani a Képzési Központot és beruházáshoz kapcsolódó létesítményeket.

158/1992. sz. határozat az észak-déli szennyvízgerinc 2+610-3+178 szelvények közötti szakaszának nyomvonal módosításáról

A Kt. ...a szennyvízgerinc vezeték északi részének /Csobánkai u. - Szent Erzsébet Otthon közötti szakasz/ nyomvonal módosításával az I/b változat szerint ért egyet. /.../

159/1992. sz. határozat, Pilisvörösvár és Piliscsaba közös állatorvosa alkalmazásáról

A Kt. ...a helyi állategészségügyi feladatok ellátására Piliscsaba Nagyközség Önkormányzatával megkötendő, közös állatorvos alkalmazására vonatkozó

mellékelt megállapodás alkalmazási feltételeivel egyetért, felhatalmazza a polgármestert a megállapodás aláírására. /.../

160/1992. sz. határozat a Muttnyánszki Ádám /Korvin/ utca névváltoztatása tárgyában

A Kt. ...a 17/1992. sz. határozatának a Korvin utca nevének megváltoztatására vonatkozó részét módosítva a Korvin /Muttnyánszki Ádám/ utca nevét a 84/1992. sz. határozat alapján lefolytatott felmérés eredményeként Gesztenye utcára változtatja. /.../

161/1992. sz. határozat a mentőállomással kapcsolatos céltársulás szerződésének tervezetéről

A Kt. a mentőállomás létrehozására alapuló Intézmény Beruházási Társulási Szerződés tervezetének aláírását elnapolja azzal, hogy a tervezetet jogászszakértő tekintse át /.../.

162/1992. sz. határozat az I.sz. óvodánál a karbantartói státusz bérének átcsoportosításáról

163/1992. sz. határozat a Szakorvosi Rendelőintézet igazgató főorvosának munkáltatói ügyében

A Kt. döntése szerint dr. Sebes Gábor igazgató főorvos fennálló munkaviszonya a Népjóléti Minisztérium állásfoglalása alapján a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. szerint 1992. július 1. napjától közalkalmazotti jogviszonnyá alakul át. Vezetői ki nevezése határozatlan időre szóló magasabb vezető beosztás ellátására szóló megbízással alakul át ezen időponttól.

Szav.: 14 igen, 2 nem és 1 tartózkodás.

164/1992. sz. határozat a 140/1992. sz. határozat módosításáról

A Kt. elhatározza az 1848-as emlékmű felállítására vonatkozó 140/1992. sz. határozatának módosítását az alábbiak szerint:

A Kt. a bemutatott makett arányainak módosításával elfogadja az 1848-as emlékmű tervét és elhatározza felállítását -max. 100.000 Ft+Áfa összeg erejéig- a Hősök terén.

A Kt. elrendeli számla nyitását 400.000 Ft összeggel 1848-as ill. 1956-os szabadságharcos emlékmű felállítása érdekében azzal, hogy közadakozásból befolyt

együttes összegből, kiírt pályázat alapján fogja a község ezt az emlékművet felállítani.

Szav.: 14 igen, 2 nem, 1 tartózkodás.

165/1992.sz. határozat

A Kt. 1992. október 22-én közmeghallgatást tart a költségvetés napirendi pontjáról a később közzétett helyen és időben.

Szav.: 16 igen, 1 nem.

A képviselőtestület 1992. szeptember 24-i ülésén született határozatok szövegét nem közölhetjük teljes terjedelemben, helyszűke okán. A szavazás arányát csak ott jeleztük, ahol az nem volt egybehangzó. /A szerk./

Hirdetés

Az EMLÉK BT

a Bajcsy Zs.u.1.szám alatt
(a Polg.Hiv.mellett)

megnyitotta
a jándék és kegytárgy üzletét.

Széles választékkal állunk vevőink rendelkezésére:

- könyvek,kazetták
- képeslapok
- igés lapok
- dísztárgyak
- kegytárgyak.

Gondoljon időben szeretteire!

Nyitvatartás:

Keddől péntekig:9-12h és 14-17.30h

Szombaton: 8-12h.

PILISTEX

MINDENT EGY HELYEN!

Textíliák, jogging- és pólóanyagok,
pamutkelemék, egyéb méterárúk,

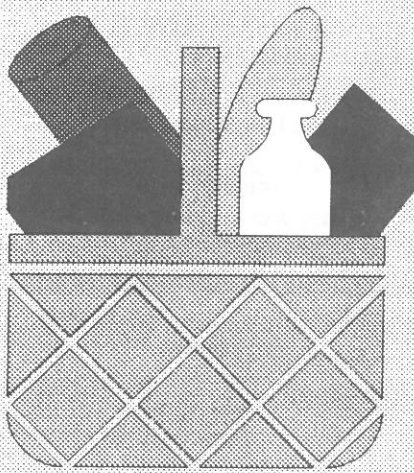
kellékek,

napi és tartós élelmiszercikkek,

háztartási vegyiárúk

NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Pilisvörösvár, Fő út 117-119. Tel.: 30-372 és 30-369.

ÉLELMISZERBOLT

Lebensmittel

"Hol bolt, hol nem bolt..."

Jsmét megnyílt a Templom-hegyen innen,
a sorompón túl a volt "Ásvány-bolt".

És ez nem mese...

NYITÁS: november 2-án

"Ahány bolt, annyi szokás!"

Hozzá akar Ön szokni ahhoz,
hogy gyorsan, kulturáltan kiszolgálják?
Térjen be hozzánk! Nem bánja meg!

**Pilisvörösvár,
Fő út 136.**

